

Monumentnummer*: 523368

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 mei 2002
Kadaster deel/nr 82766/141

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wirdum	Leeuwarden	Fryslân

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Wirdum	Buitengebied

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wirdum	E			65

*Omschrijving***

Inleiding

BOERDERIJ MET DWARSGEPLAATST VOORHUIS, WAGENHUIS en HEK in Eclectische Stijl, gebouwd in 1881 voor boer Bruinsma, een groot voorstander van de fabrieksmatige zuivelbereiding op coöperatieve grondslag. De boerderij bezit weliswaar molkenkelders met sporen van de voorzieningen voor de melkverwerking, maar naar verluidt heeft de bouwheer daar nauwelijks gebruik van gemaakt. Thans niet meer als boerenbedrijf in gebruik. Vormt met de tien jaar jongere, maar verwante en eveneens in Eclectische Stijl gebouwde boerderij Bredyk 32 een fraai gelegen gebouwenpaar.

Omschrijving

EXTERIEUR: Boerderij met dwarsgeplaatst voorhuis. Grote stelpvormige schuur met uileborden, gedekt met gesmoorde gegolfde Friese pannen en voorzien van grote schuurdeuren en getoogd gesloten ijzeren negenruitsvensters in muurwerk van donkerbruine baksteen. Middelgrote hals van hetzelfde bouw materiaal, waarin de muuropeningen deels zijn vernieuwd. Voor de keuken aan de zuidzijde is een groot venster ingebroken. Voorhuis van één bouwlaag op geheel met natuursteen beplate hoge molkenkelders. De beplating is decoratief bewerkt, in het bijzonder met neggen boven de liggende, getoogd gesloten vensters met tralies en luiken. De woonlaag bezit op de hoeken gepleisterde penanten met verdiepte velden. Ingangspartij geaccentueerd door achzijdige kolommen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

aan weerszijden van de inwendig gestucte en omlijste en van kuifstuk voorziene portiek met trapstoep van zes treden. Dubbele gebeeldhouwde deur met ijzeren roosters en bovenlicht. Voor het voorschild lopen de kolommen aan weerszijden van de uitgebouwde kajuit iets verjongd door waarna een bekroning met vazen volgt. Voor de middenpartij een balkon met decoratieve gietijzeren hekjes; omlijste en bekuifde, getoogd gesloten openslaande deuren en afsluiting met kroonlijst. De vleugels worden eveneens met kroonlijsten met velden loofornament en rozetten afgesloten. Buiten het lijstwerk metselwerk van donkerbruine baksteen. Getoogd gesloten, geprofileerd omlijste T-vensters met overdadige kuifstukken van pleister. Schildkap met hoekschoorstenen voorzien van borden met pinakels, dekking van blauw geglazuurde gegolfde Friese pannen. De WAGENSCHUUR op rechthoekige plattegrond van een bouwlaag met een zadeldak tussen tuitgevels is opgemetseld van grauwbaksteen en bezet gegolfde Friese pannen en dubbele schuurdeuren aan de oostzijde. Voor de oprijlaan staat een gietijzeren HEK met vier zware penanten, bekroond door pijnappels en paardenkoppen en voorzien van één sierlijke zijwang. Ten noorden van de schuur staat een wagenhuis uit de bouwtijd van de boerderij of iets jonger in redelijk oorspronkelijke staat.

INTERIEUR: Inwendig zijn zowel schuur als voorhuis niet meer in oorspronkelijke staat. De schuur is, zonder de oorspronkelijke gebintstructuur aan te tasten, in compartimenten opgedeeld ten behoeve van de showroom- en opslagfunctie die het thans heeft. Vloeren en groppen zijn nog aanwezig, vooral in de stal voor kleinvee. Molkenkelders onder troggewelfjes en met vloeren van geel en groen geglazuurde estriken en platen roze zandsteen. Middengang met sierstucwerk van fraaie dubbele randen en middenornament, portaal, omlijste paneeldeuren met schijfnaalden en kast- en trapdeur in oorspronkelijke staat. De zuidelijke salon is naar de dieper liggende, geheel verbouwde keuken doorgebroken. Daardoor is de bedstedewand verloren gegaan, maar de diggelmast met inwendig gegroefde zuiltjes en imitatieschilderwerk en een stel dubbele paneeldeuren zijn verplaatst. Omlijste vensters met vensterbanken op gegroefde basiszuiltjes en raamluiken. Plafond bekleed met zachtboardplaten. De andere voorsalon is nog geheel in oorspronkelijke staat, inclusief het houtimitatieschilderwerk als lichtoker lindehout. Houten balkenplafond geheel in sterk gekrakeelde houtimitatie. Eenvoudig omlijste bedstedewand met diggelmast, voorzien van paneeldeuren. Tegen de noordelijke zijwand een marmeren schouw in Neo-Renaissancetrant met eenvoudige omlijsting en voorzien van landschappelijk schoorsteenstuk. Ook hier omlijste vensters met op basiszuiltjes rustende vensterbanken en vensterluiken.

WAARDERING

De boerderij met hals en dwarsgeplaatst voorhuis, wagenschuur en hek is van algemeen historisch, architectuurhistorisch en landschappelijk belang

- vanwege de enigszins door verbouwingen gewijzigde maar nog overal herkenbare structuur van een grote boerderij aan de vooravond van de opkomst van de fabrieksmatige zuivelbereiding;
- vanwege het nagenoeg gave exterieur, in het bijzonder het gave en rijk geornamenteerde eclectische voorhuis en de belangrijke interieurs, vooral van molkenkelders, middengang en noordelijke salon;
- vanwege de bijzondere landschappelijke ligging op De Werp aan de oude Middelzeedijk in samenhang met de stijlverwante boerderij Bredyk 32.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument